

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Факультет фізичного виховання, спорту та здоров'я

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ В АСПІРАНТУРУ**

Освітньо-науковий рівень	доктор філософії
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Фізична культура)
Форма навчання	Денна, заочна

ПРОГРАМНІ ВИМОГИ

1. Зміст понять «фізична культура», «фізичне виховання», «здоров'я».
2. Фізична культура: складові, функції, фактори розвитку.
3. Вікові закономірності фізичного і психічного розвитку дітей та молоді як основа навчання фізичної культури.
4. Роль спадковості й середовища в розвитку і формуванні особистості.
5. Принципи фізичної культури.
6. Критерії оцінювання навчальних досягнень школярів з фізичної культури.
7. Педагогічна оцінка психологічних властивостей нервової системи.
8. Форми, засоби і методи фізичного виховання школярів та студентів.
9. Реалізація дидактичних принципів під час навчання фізичних вправ.
10. Формування основ здорового способу життя.
11. Методика фізичного виховання у дошкільних закладах освіти.
12. Умови оптимального вибору та ефективного застосування методів виховання в процесі навчання фізичної культури.
13. Методика фізичного виховання учнів початкової школи.
14. Основні види і функції навчання фізичної культури та шляхи їх реалізації.
15. Організація фізичного виховання студентів закладів вищої освіти.
16. Структура діяльності вчителя фізичної культури в освітньому процесі.
17. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності учнів.
18. Методика фізичного виховання учнів старших класів.
19. Особливості фізичного виховання студентів.
20. Види і методи проблемного навчання фізичної культури.
21. Методи наукового дослідження у фізичному вихованні.
22. Закон України «Про фізичну культуру і спорт».
23. Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року.
24. Учитель і учень як суб'єкти навчання фізичної культури.
25. Оцінювання рівня сформованості рухової дії.
26. Педагогічні функції і методичні вміння вчителя.
27. Навчальна програма з фізичної культури для учнів закладів загальної освіти.
28. Педагогічна майстерність та педагогічна техніка вчителя фізичної культури.
29. Закономірності формування рухових навичок.
30. Методика фізичного виховання учнів-підлітків.
31. Послідовність дій у процесі навчання фізичних вправ.
32. Діяльність вчителя фізичної культури в умовах Нової української школи.
33. Алгоритм складання індивідуальних програм оздоровчої спрямованості.
34. Вимоги щодо складання програм для позаурочних занять фізичними вправами.
35. Методи організації і контролю на уроках фізичної культури.
36. Зумовленість і значення диференційованого підходу у фізичному вихованні.

37. Виховання самостійності тих, хто займається, в процесі фізичного виховання.

38. Зовнішня структура навчальної діяльності.

39. Способи розподілу тих, хто займається, на однорідні за морфофункціональним станом групи у процесі фізичного виховання.

40. Щільність уроку фізичної культури як умова досягнення необхідного навантаження.

41. Фізичний стан: поняття, складові, ознаки, методи оцінки.

42. Урок як основна форма організації занять фізичними вправами.

43. Мотивація як компонент навчальної діяльності з фізичної культури.

44. Особливості фізичного виховання підлітків з різними темпами біологічного дозрівання.

45. Контроль (самоконтроль) і оцінка (самооцінка) в структурі навчальної діяльності у фізичній культурі.

46. Особливості фізичного виховання школярів і студентів різних типів тілобудови.

47. Основи методики розвитку рухових якостей.

48. Сучасні підходи до збереження здоров'я в освітньому процесі фізичного виховання.

49. Диференційований підхід до розвитку рухових можливостей у дівчат старшого шкільного віку.

50. Методика викладання лекції з спортивно-педагогічних дисциплін.

51. Методика диференційованого фізичного виховання студентів.

52. Виховання інтересу до занять фізичними вправами.

53. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів.

54. Методи активізації пізнавальної діяльності учнів і студентів.

55. Методика проведення практичних занять зі спортивно-педагогічних дисциплін.

56. Індивідуальний підхід у фізичному вихованні школярів та студентів.

57. Методика проведення семінарських занять.

58. Основи адаптивного фізичного виховання.

59. Поняття про біологічний вік та його значення у процесі навчання фізичної культури.

60. Педагогічне тестування розвитку рухових здібностей.

61. Сенситивні періоди розвитку рухових якостей учнів шкільного віку.

62. Організація фізичного виховання у спеціальній медичній групі.

63. Рухова активність та здоров'я дітей та молоді.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Екзаменаційний білет складається з трьох питань. Результат вступного екзамену визначається повнотою і обґрунтованістю базових та спеціальних знань, що необхідні спеціалісту високої кваліфікації для розв'язання завдань наукового дослідження у галузі навчання фізичної культури. Відповідь оцінюється за стандартною 100-бальною системою відповідно до основних критеріїв та показників рівня знань, умінь і навичок студентів.

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою
		Екзамен
A	90-100	5 (відмінно)
B	80-89	4 (добре)
C	70-79	
D	65-69	3 (задовільно)
E	60-64	
FX	0-59 (незадовільно)	2 (незадовільно)

Основні показники оцінок знань студентів

Оцінка «відмінно» (90-100 балів): абітурієнт володіє глибокими знаннями всього програмного матеріалу, розуміє його на рівні ґрунтового аналізу закономірностей, що характеризуються логічністю і обґрунтованістю суджень, вмінням систематизації та узагальнення, формулювання висновків, здатний до послідовного, логічного, обґрунтованого та креативного викладу шляхів розв'язання методичних завдань.

Оцінка «добре» (89-70 балів): абітурієнт володіє знаннями і розуміє програмний матеріал в цілому, допускаючи незначні помилки і неточності, вміє узагальнювати сказане та формулювати чіткі висновки, здатний до послідовного, логічного та обґрунтованого викладу шляхів розв'язання методичних завдань.

Оцінка «задовільно» (69-60 балів): абітурієнт в цілому володіє знаннями програмного матеріалу, недостатньо розуміє його, спрощено узагальнює факти і формулює висновки, допускаючи суттєві помилки під час відповіді, здатний до часткового викладу шляхів розв'язання методичних завдань.

Оцінка «незадовільно» (59 і менше балів): абітурієнт володіє знаннями і розуміє основний програмний матеріал на поверховому рівні, робить нелогічні судження, допускає істотні помилки, не здатний до послідовного, логічного і обґрунтованого викладу шляхів розв'язання методичних завдань.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексейчук І. Мотиви занять фізичною культурою і спортом у вищій школі / І.Алексейчук., Н. Добровольська, О. Ночата // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві /Зб. наук. праць. – Луцьк, 2002. Том 1. – С.173-176.
2. Арефьев В.Г. Основы теории та методики физического воспитания: учебник. - Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2014. - 368 с.
3. Арефьев В. Г. Диференціація розвивально-оздоровчих занять з фізичної культури учнів основної школи. Теорія і практика [Текст] : монографія / В. Г. Арефьев. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 197 с.
4. Арефьев В. Г. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту) [Текст] : навч. посібник для студ. навч. закладів II-IV рівнів акредитації / В.Г. Арефьев, Г.А. Єдинак ; Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. - 2-ге вид., перероб. і доп. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2002. - 383 с.
5. Безверхня Г.В. Формування мотивації до самовдосконалення учнів загальноосвітніх шкіл засобами фізичної культури і спорту. Методичні рекомендації для вчителів фізичної культури. – Умань: УДПУ, 2003, - 52 с.
6. Бондар А.Д. Семінарські заняття у вищій школі. – К. : Вища школа, 2017. – 78 с.
7. Булич З.Г. Здоровье человека. Биологическая основа жизнедеятельности и двигательная активность в ее стимуляции / Булич З.Г. Мурахов И.В. – К : Олимпийская литература. 2003. – 424 с.
8. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посібник. / Е.С. Вільчковський, О.І. Курок. – Суми: ВТД „Університетська книга”, 2004. – 428 с.
9. Давиденко Д.Н. Соматическое здоровье и методы его оценки: учеб.-метод. пособ. / Д.Н. Давиденко, В.А. Пасичниченко. – Минск: БГТУ, 2006. – 44с.
10. Дегтяренко Т.В., Долгієр Є.В. Медико-педагогічний контроль у фізичному вихованні та спорті: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Атлант ВОИ СОІУ, Одеса. – 2018. – 282 с.
11. Деделюк Н.А. Теорія і методика адаптивної фізичної культури : навч.-метод. посібник для студентів / Н. А. Деделюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2014. – 68 с.
12. Детская спортивная медицина / Под ред. Тихвинского С.Б., Хрущова С.В. – М.: Медицина, 1991. – 547 с.
13. Душанин С.А., Пирогова Е.А., Иващенко Л.Я. Самоконтроль физического состояния. – К.: Здоров'я. – 1980. – 12 с.
14. Закон України Про фізичну культуру і спорт. Документ 3808-ХІІ, чинний, поточна редакція — Редакція від 16.07.2019, підстава - 2704-VIII Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
15. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы. – Санкт-Петербург: Питер, 2002. – 510 с.
16. Калиниченко І. О. Медико-педагогічний контроль за фізичним вихованням дітей у загальноосвітніх навчальних закладах: навч. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. 272 с.
17. Канішевський С.М. Науково-методичні та організаційні основи фізичного удосконалення студентства. Вид. Друге, стереотипне – К., 1999 – 270 с.

18. Круцевич Т. Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді : навчальний посібник / Т. Ю. Круцевич, М. І. Воробйов, Г. В. Безверхня. - Київ : Олімпійська література, 2011. - 224 с.
19. Линець М.М. Основи методики розвитку рухових якостей. – Львів: Штабар, 1997. – 208 с.
20. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. / Лозова В.І., Троцько Г.В. – Харків. : ОВС, 2002. – 400 с.
21. Огнистий А. Оцінка сформованості компонентів особистої фізичної культури студентів вищих закладів освіти. Фізична культура та здоров'я нації / А. Огнистий // Зб. наук. праць. – Київ-Вінниця: ДОВ “Вінниця”, 2001. – С.249-250.
22. Присяжнюк С.І. Біологічний вік та здоров'я студентської молоді [монографія] / С. І. Присяжнюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 294 с.
23. Присяжнюк С.І. Використання здоров'язберезувальних технологій у фізичному вихованні студентів спеціального медичного відділення. Теорія та практика [монографія] / С. І. Присяжнюк. – К.: ЦП „КОМПРИНТ”, 2012. – 464 с.
24. Присяжнюк С.І. Особливості методики розвитку фізичних якостей учнів початкових класів загальноосвітньої школи [монографія] / С. І. Присяжнюк. – К. Видавничий центр НУБіП України, 2014. – 340 с.
25. Романчук О. П. Лікарсько-педагогічний контроль в оздоровчій фізичній культурі. Одеса, 2010. 205 с.
26. Сергієнко В. М. Система контролю рухових здібностей студентської молоді: теорія і методологія фізичного виховання : монографія / В.М. Сергієнко. – Суми: Сумський державний університет, 2015.–392с.
27. Сергієнко Л.П. Спортивна метрологія. Теорія і практичні аспекти : Підручник. – К.: КНТ, 2010. – 776 с.
28. Сущенко Л.П. Здоровий спосіб життя людини / Сущенко Л.П. – Запоріжжя, ЗДУ, 1999. – 324 с.
29. Теорія і методика фізичного виховання : підруч. для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту : в 2 т. / під ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2008. – Т. 1. – 391 с.
30. Теорія і методика фізичного виховання : підруч. для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту : в 2 т. / під ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2008. – Т. 2. – 367 с.
31. Холодов Ж.К., Кузнецов В.С. Теория и методика физического воспитания и спорта: Учеб. пособие для студ. высших учеб. заведений. – 2 –е изд. испр. доп. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 480 с.
32. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : [підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] / Б. М. Шиян. – Т. : Навчальна книга – Богдан, 2004. – Ч. 1. – 272 с.
33. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : [підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] / Б. М. Шиян. – Т. : Навчальна книга – Богдан, 2004. – Ч. 2. – 248 с.
34. Штокман И.Г. Вузовская лекция. – Практические советы по методике преподавания учебного материала. – К. : Вища школа, 2016. – 150 с.